

اشاره:

اگرچه تاریخ، برخی از مرادفات ژاپن باستان با سرزمین‌های دور را ثبت کرده است، اما هنوز، گنجینه‌هایی که در قرن هشتم میلادی در موزه شوسواین (Shoso-in) ذخیره شده‌اند، قابل بحث و بررسی است.

از منتهی‌الیه غربی جاده ابریشم (Road Silk)، بزرگراه تجاری که از امپراتوری بیزانس (Byzantine Empire) در غرب تا چین تانگ (T'ang china) در شرق، امتداد یافته، کالاهایی خوش رنگ وارد می‌شده که ژاپنی‌ها را مسحور می‌کرده است. شوسواین به عنوان انبار کالای تودای جی (Todai-ji)، بزرگ‌ترین معبد نارا (Nara) - پایتخت سابق ژاپن - فعالیتش را آغاز کرده است.

شوسواین، به دلیل کار ویژه مذهبی، ضرورتاً به محل نگهداری شماری از اشیاء که در جلسات عبادت و نماز عام مورد استفاده بودایی‌ها بوده و همچنین، انواع مختلفی از سلاح، زره و حتی دارو تبدیل شده است. رویهمرفته، بیشترین منابع مهم و ارزشمند شوسواین، مناجات‌نامه‌ها و اشیایی است که از مجموعه وسیع امپراتور شومو (shomu Emperor) در آنجا ذخیره شده است. این مجموعه پس از مرگ شومو در سال ۷۵۶ میلادی، توسط بیوه او به موزه شوسواین اهداء گردیده است. این اشیاء از ظرافت طبع و علاقه درباریان به استفاده از ابزار و آلات موسیقی، جواهرآلات با نقش و نگارهای زیبا، سبدهای بوریاپی و صندوقچه‌های زیبا و نفیسی که وسایل اشراف‌زادگان در آن نگهداری می‌شد حکایت می‌کند، اشیایی بی‌نظیری که از طریق جاده ابریشم به ژاپن منتقل می‌شد ارزشمندترین این اشیاء بوده‌اند.

در میان آنها، تنگ‌های بلوری ایرانی، آلات

موسیقی غیرمعمول هندوستانی، وسایل و اثاثیه چینی و پارچه‌های خوش‌رنگ با نقش‌های برجسته گنجشکان و شتران از جنس‌ها و سبک‌هایی ناشناخته در ژاپن آن روز، وجود دارد. بعدها، پیشه‌وران نارا شبیه این کالاهای ارزشمند وارداتی را ساخته و همزمان تکنیک و درون‌مایه اصلی اشکال برجسته روی لباس در فهرست مجموعه هنرهای تزئینی ژاپن، قرار گرفته است.

کتاب جاده ابریشم و شوسواین (in - The Silk Road and the shoso) با مجموعه بزرگی از ۲۰۰ قطعه عکس به انضمام ۳۹ قطعه عکس تمام رنگی، سیمای مختصر و جذابی از بستر تاریخی آن دوره از ژاپن، تانگ چین و شهرهای مسیر جاده ابریشم را نشان می‌دهد و وضعیت اشیاء و کالاهای انبار کالای باستانی را برحسب سبک، طرح و کاربرد آنها، بیان می‌کند. امروز، شوسواین، مجموعه منحصر به فردی است مشتمل بر گنجینه‌های قرن هشتم میلادی از کشورهای یونان، ایران، چین و ژاپن.

نویسنده با ارائه اطلاعات ارزنده‌ای در زمینه «تاریخ هنر اقالیم» و با بیان یک تحلیل تخصصی توضیح می‌دهد که چگونه مجموعه موجود در شوسواین قادر بوده، وضعیت گذشته‌های دور را بیشتر از نگارشات تاریخی روشن سازد.

این کتاب، یکی از مجلدات مجموعه ۳۰ جلدی ممتازی است که توسط هیبونشا (Heibonsha)، در توکیو منتشر گردیده است. مجموعه کامل این کتب که دامنه وسیع هنر ژاپن (چاپ، مجسمه‌سازی، خوشنویسی، چاپ‌های باسمة چوبی، معماری، باغات، آداب و رسوم، هنر نساجی، هنر بومی و مراسم جای) را پوشش می‌دهد از زبان ژاپنی به انگلیسی ترجمه شده و در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

ریوشوهیاشی (EHI HAYASHI) نویسنده کتاب که در سال ۱۹۱۸ میلادی در توکیو دیده به جهان گشود، از دانشگاه توکیو فارغ‌التحصیل شده و سال‌ها استاد تاریخ هنر دانشگاه مذکور بوده است. او یکی از اولین شخصیت‌های ممتاز در حوزه تبادل فرهنگی ژاپن با قاره آسیاست و قبلاً کتابی درباره «جاده ابریشم» به رشته تحریر درآورده است.

اشاعه فرهنگ ایرانی

(The Diffusion of Persian culture)

در قرن هشتم میلادی، امپراتوری ساسانی (۶۵۱-۲۲۴) که بخش‌های عمده‌ای از مناطق ایران، افغانستان و پاکستان امروزی را دربرمی‌گرفت، در جنگ با اعراب مسلمان از پای درآمد. با این حال، در سال ۷۵۱ میلادی اندکی پس از آخرین شکست ساسانیان، مشخص شد که پیروز (Peroz)، شاهزاده تبعیدی ایرانی، در ایالت تانگ شو (T'ang shu)، مانند پای لوشی (P'ai Lu) اقدام به ایجاد یک پایگاه نظامی مستحکم در ناحیه زرننگ (Zereng) واقع در آسیای مرکزی نموده است و تلاش کرده سلسله

○ علی محمدنیاکان

کارشناس امور فرهنگی

انعکاس فرهنگ و تمدن ساسانی در ژاپن

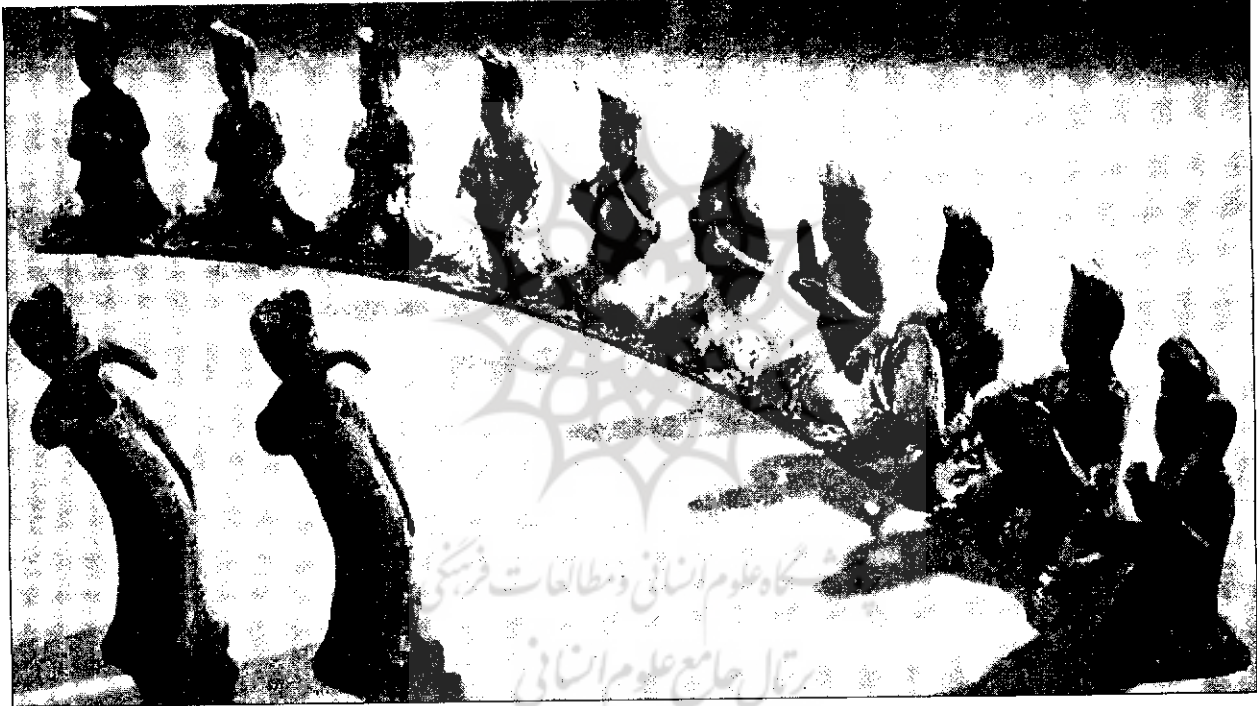
فنجان هشت پر برنزی، طول ۱۹/۸cm، قرن ۸ م، شوسواین

زوال یافته را احیاء کند (ناحیه‌ای که در کنترل خاندان تانگ (T'ang) بود و چینی‌ها آن را به عنوان منطقه غربی می‌شناختند.)
 یک قرن بعد، در سال ۷۵۰ میلادی، خلافت عباسیان شکل گرفت و به امپراتور جدید ساسانی (Neo Sasanian Empire) معروف شد و با جلب حمایت مردم ایران، بغداد را به عنوان پایتخت آباد و مقتدر خود در ساحل رودخانه دجله

بازرگانان سختکوش و فکور، با چشمان سبز نافذ و ریش‌های ارغوانی رنگ بلند که در اثر وزش باد تکان می‌خورد، آمد و شد کاروان‌های بی‌شماری را که از گذرگاه کوه‌های سر به فلک کشیده دامنه پامیر (Pamir Range) [بام جهان] و در میان شن‌زارهای بی‌پایان معروف به کویر تاکلاماکان (Taklamakan)، به منظور تجارت و مبادله کالاهای لوکس غربی با ابریشم چینی کنترل کرده

آداب و رسوم ایران در سیرهای شرقی آن در حدود ۱۰۰ سال پیش از نخستین سلسله‌ها راجع بوده است. یونانی‌ها در شمال‌غرب آن در حدود ۱۰۰ سال پیش از نخستین سلسله‌ها راجع بوده است. یونانی‌ها در شمال‌غرب آن در حدود ۱۰۰ سال پیش از نخستین سلسله‌ها راجع بوده است.

مزار صنمک‌های رقاصان و سازهای ارکستری، قرن ۸ م.

داشتند. یکی از این دو شهر، کوشا (Kusha) نام داشت که در مسیر شمالی جاده جنوب تین‌شان (T'ien shan) قرار داشته و وسط بیابانی مدخل حوزه تاریم را دربرمی‌گرفته و تا کوهپایه‌های غربی تین‌شان ادامه می‌یافته است. دیگری شهر ختن (Khotan) بوده که در امتداد مسیر جنوبی همان جاده، در کنار دامنه جنوبی کوه‌های کیون‌لون (K'un-lun) قرار داشته است. گنجینه‌های هنری چاپ شده در دوره ساسانی، در این دو شهر پیدا شده است.

ترویج فرهنگ ایران در شانگ‌آن:
 (The Persian Vogue at Ch'ang-An)
 تانگ پایتخت شانگ‌آن، در اوج شکوه و

و آنان را به مقصد خود هدایت می‌کردند. در این راستا، پویایی و تأثیر فرهنگ ایران بر شهرهای واحه‌ای و بیابانی کوچکی که در حاشیه جاده ابریشم قرار داشتند، چشمگیر است. این جاده باستانی که تمدن شرق آسیا را به امپراتوری روم در غرب متصل می‌کرد، از پایتخت شانگ‌آن (Ch'ang shensi) [سیان فعلی (Now Sian)] در شنسی (shensi) آغاز شده و در امتداد کریدور (Corridor) شمال غربی کانسو (Kansu) تا منطقه تون هوانگ (Tun-Huang) ادامه یافته است، منطقه‌ای که مسیر جاده‌ها به دلیل صعب‌العبور بودن از کویر حوزه تاریم (Tarim Basin) و تاکلاماکان منشعب می‌شدند. این دو جاده، دوباره در سه راهی شهر کاشغر

(Tigris) بنا نهاد. از این رو، نهال فرهنگ ایرانی، که در دوره حاکمان ساسانی شکوفا شده بود، در سرزمین خود رها و پژمرده نشد. درحقیقت، با وجود انتقال سریع فرهنگ و سنن اسلام، هنر ایرانی پیشرفت کرده و از رونق نیفتاد. زیرا فرهنگ عربی، الگوی جایگزینی برای فرهنگ ایرانی نداشت. از سویی، صنعتگران ایرانی، در تداوم استفاده از زبان، آداب، رسوم و سبک فرهنگ خویش آزاد بودند. چینی‌ها، مردم ایرانی‌تبار از جمله بازرگانان ساکن سغد (Sogdiana)، پایگاه نظامی ایران باستان در آسیای مرکزی (Central Asia) را به عنوان هیوجن (Hu-Jen) [به زبان ژاپنی، کوچین (Kojin)]؛ اصطلاحی است که به طور عام، به بیگانگان اطلاق می‌شده است] می‌شناختند. این

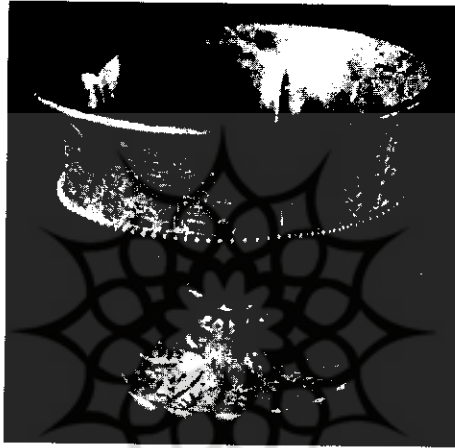
عظمتش، به جمعیتی بالغ بر یک میلیون نفر می‌بالیده و گفته می‌شود به عنوان معروف‌ترین شهر جهان، با بغداد در غرب، رقابت می‌کرده است. رفت و آمد پیوسته بازدیدکنندگان، قاصدان، دانشجویان، بازرگانان، مسافران، هنرمندان و نوازندگان کشورهای مختلف جهان به پایتخت کشور، موج عظیمی ایجاد کرد و به آن حال و هوای جهانی بخشید. هندی‌ها از جنوب، قبایل چادرنشین مانند قرقیز (Kirghiz) و ایغورها (Uighurs) از شمال به این شهر می‌آمدند. مردم از شهرهای واحه‌ای (Oasis Towns) واقع در استحکامات ایالت‌های آسیای مرکزی، مسافران و بازدیدکنندگان همیشگی پایتخت بوده و افراد دیگری از ژاپن و

داشت، که بعد از قرن هفتم مذاهب خارجی را به مردم چین عرضه می‌کردند. در میان این معابد و کلیساهای حزین تزو (Hsien-tz'u)، معبد زرتشتیان ساسانی، تایون کوانگ‌مینگ‌سو (Ta-yunKoung Ming Ssu) کلیسای مانی شائیان (Mani chaean) و تاشین سو (Ta-ch'in Ssu) از کلیساهای نسطوری، قابل ذکرند. کتیبه‌ای که بر روی یک ستون سنگی (Stele) چینی، در سال ۷۸۱ میلادی از سوی مسیحیان نسطوری کار گذاشته شده، نشان می‌دهد که در آن دوره، بسیاری از چینی‌ها در زمره دینداران به شمار می‌رفته‌اند. طبق یادداشت‌های تانگ شو، زندگی کاخ‌نشینی در دوران پادشاهی پرزرق و برق مینگ‌هوانگ (Ming-Huang) به شدت

شیانگ‌آن، خبازان ایرانی از آرد گندم، کیک ایرانی (Persian cakes) طبخ کرده و به عنوان غذای مطبوع عموم مردم، در شهر به فروش می‌رسانده‌اند.

ظروف شیشه‌ای شوسواین (Glassware Shoso-in)

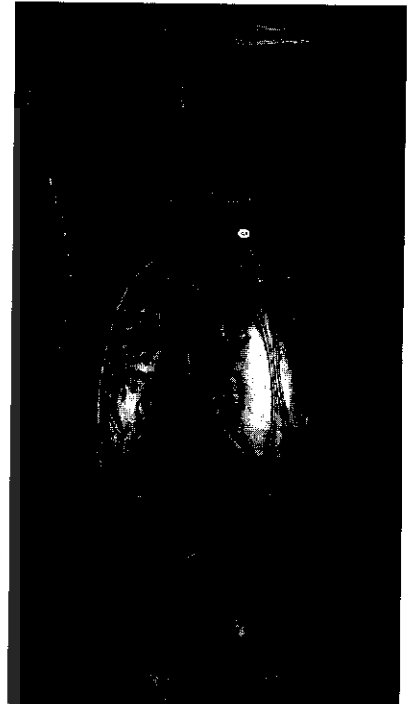
در مجموعه شوسواین، سه فنجان شیشه‌ای موجود است. یکی از این سه فنجان، فنجان مدرن پایه بلند، آبی‌پررنگ روری (Ruri) از جنس شیشه خام است که بخش بیرونی آن با بیست و دو حلقه کوبالت شیشه‌ای رنگی تزیین شده و دسته و پایه آن نقره‌ای است. چندین ظرف فلزی مشابه

فنجان با نقش و نگارهای شکاری، اجزای نقره‌کاری شده، ارتفاع ۵،۵۴cm، ق ۸م، موزه هنر تانگ

کوزه با لعاب سه رنگ،
سرامیک سلطانی سه رنگ،
ارتفاع ۲۴/۹cm،
قرن ۸م، تانگ،
موزه هاگوتسورا

کوزه مدل ایرانی،
با دهانه افقی شکل و
نقش و نگار اسب‌های بالدار
آسمانی، اجزای نقره‌کاری شده،
ارتفاع ۴۹/۸cm، تانگ،
موزه ملی توکیو، قرن ۸،
گالری هوریوجی

تاریخ باستان‌شناسی‌های تانگ شو، (t'ang shu) زندگی کاخ‌نشینی در دوران پادشاهی پرزرق و برق مینگ‌هوانگ (Ming-Huang) به شدت تحت تأثیر فرهنگ ایرانیان بوده، در کاخ، همیشه ایرانی در اوج احترام، اجرا می‌شده، سر سفره اشراق، همیشه غذای ایرانی موجود بوده و زنان با پوشیدن لباس به سبک ایرانی به یکدیگر فخر می‌فروخته‌اند. علاوه بر آن، آداب و رسوم ایران در شهرهای شیانگ‌آن و لویانگ (Lo-Yang) پایتخت بعضی از نخستین سلسله‌ها و حتی بین مردم عادی نیز رایج بوده است. برای مثال: در

پادشاهی کره [از توابع سیلا (Silla) در شرق] نیز، مسیر آمد و رفت‌شان را از آن سو برمی‌گزیدند. جمع زیادی از مهمانان موقت خارجی که در حاشیه غربی بازار شهر به چشم می‌خوردند، درست در جنوب غربی کاخ سلطنتی اسکان یافته بودند. اواسط قرن هشتم، بعد از شورش آن‌لوشان (An lu-shan) چندین هزار ایرانی در آنجا زندگی می‌کردند. در کنار محل سکونت خارجیان، چند کلیسا و معبد وجود

فنجان‌های نقره‌ای دسته‌دار متعلق به موزه هاگوتسورا (Haku-Tsuru) در کوبی (Kobe)، تحت حکومت هیوگو (Hyogo)، در سرزمین‌های اصلی چین کشف شده، اما در حفاری‌های آنجا، جامی شیشه‌ای پیدا نشده است. در مجموعه شوسواین، یک ظرف شیشه‌ای برش‌دار کهربایی‌رنگ به نام کاسه روری سفید (white Ruri bowl) موجود است. نظیر چنین اشیایی

در حفاری‌های حوالی کوشا واقع در آسیای مرکزی، بدون ذکر تاریخ، به دست آمده است. اما تاکنون، مشابه آن در چین پیدا نشده است. متعاقب آن، تعداد زیادی کاسه بلوری منقوشی (cutglass bowl) در بازارهای تجاری ایران، دیده شده و چندین کاسه ۵ پر نقره‌های دوره ساسانی در ژاپن به دست آمده است. یک بشقاب بلور کریستال منور که به وسیله یک صنمک مهار شده، در خرابه‌های شهر کاروان (Caravan) از توابع پالمیرا (Palmyra) در منتهی‌الیه مسیر غربی جاده ابریشم، پیدا شده است. طبق شواهد و قرائن، کاسه‌های بلوری کریستال، معروف به جام رومی (Roman glass) در دوره ساسانیان، در بخش بزرگی از روم شرقی استفاده می‌شده‌اند. برخلاف اشیای مکشوفه‌ای که در اثر فعل و انفعالات، سفید یا نقره‌ای شده، ظروف شیشه‌ای موجود در شوسواین، همچنان شفافیت و درخشندگی خود را حفظ کرده‌اند. ظرف شیشه‌ای برش‌دار که در حفاری تل آن کان (An kan) امپراتور ژاپن (۳۵-۵۳۱) به دست آمده، با وجود آسیب‌دیدگی، بسیار ارزشمند و نادر و تقریباً مشابه کاسه بلوری منقش موجود در مجموعه شوسواین است. البته، این ظروف ساخت ژاپن نبوده و احتمالاً از سرزمین‌های دور، توسط کاروان‌هایی که از جاده قدیم ابریشم آمد و شد می‌کرده‌اند، به این کشور منتقل شده‌اند.

طبق نوشته‌ها، فنجان شیشه‌ای دیگری به عنوان جام مستطیل شکل دوازده پر روری سبزرنگ (green Ruri oblong cup Twelve-lobed)

و همچنین جام‌های دیگری مانند جام مستطیل هشت پر برنزی زراندود (gilt boonz Eight-lobed oblong cup) در این مجموعه موجود است. نظیر چنین جام‌هایی در قاره اوراسیا (Eurasian) پیدا شده است. جام نقره‌ای دیگری نیز، متعلق به موزه هنری هاگوتسورو در تانگ چین ساخته شده، اما ظروف زیاد دیگری، متعلق به دوره ساسانیان، در مناطق دوری چون هلند، جنوب روسیه و متعاقب آن در ایران به دست آمده است. این جام‌ها در گالری هنر ایده‌میتسو (Idemitsu) و موزه هنری تتری (Tenri) ژاپن نگهداری می‌شوند. گفته می‌شود، شکل و طرح این ظروف، از روی ظروف سنتی نوشیدنی‌ها، با یک دسته شبیه به گوش در هر سوی آن، الگوبرداری و ساخته شده است. در حفاری‌های سواحل جنوبی دریای مازندران واقع در شمال ایران که مدت زیادی در قلمرو حکومت ساسانیان بوده، یک فنجان نقره‌ای کشف شده است. ظرف مکشوفه، تقریباً نیمی از یک ظرف مستطیل هشت‌پر (cup Eight-lobel oblong) بوده که با انطباق انتهایی این دو نیمه، جام کاملی به دست می‌آید و به

نظر می‌رسد این طرح، توسط هنرمندان دوره ساسانی خلق شده است. اما از مقایسه جام نقره‌ای متعلق به موزه هنری هاگوتسورو با محصولات عصر ساسانیان در ایران، احساس می‌شود که ظرافت تکنیک و شیوایی نقش و نگارهای گل بنه‌دار و پرند و درون‌مایه اصلی گل جام نقره‌ای موزه هنری هاگوتسورو از پیراستگی و ظرافت هنر دوره تانگ الهام گرفته باشد.

کوزه‌های ایرانی (Persian Ewers):

در مجموعه شوسواین، یک کوزه بلوری آب معروف به صراحی سفید روری (White Ruri Carafe) وجود دارد. کوزه دیگری مشابه آن، مشهور به کوهی لاکمی (Lacquer Kohei)

مشابه، در منازل ایرانیان مورد استفاده قرار می‌گیرند. بعضی از کوزه‌ها، پایه بلند و بعضی‌ها پایه کوتاه هستند. اما تمپویژاپنی (Japanese tempyo) تمایزی را ایجاد نمی‌کند و همه آنها را به کوهی (Kohei) مربوط می‌داند و درباره کوزه‌های ایرانی الاصل (Persian Origins) اطلاعاتی را ارائه می‌دهد. گروه اعزامی باستان‌شناسی که توسط کیوتوپریست کوزیوواتانی (Kyoto Priest Kozui Otani) (۱۹۴۸-۱۸۷۶)، اواسط قرن به آسیای مرکزی هدایت شدند، یک کوزه ایرانی بدون لعاب را از ویرانه‌های قراخوجو (Kara khojo) نزدیک تورفان (Turfan) پیدا کردند. نمونه‌های دیگر کوزه‌های سرامیک از معروفیت چنین ظروفی در

جام شش پر با نقش و نگار شکاری، اجزای نقره‌کاری شده، ارتفاع ۵/۱۰cm، قرن ۸ م، تانگ، موزه هنر

گل‌دان نقره‌ای ایرانی [ترکیبی از یک قالب خیزرانی سبزی شکل (rantai) با پوششی از پارچه و چند لایه لاکمی موجود است. کواشیمیشو (chimpo-cho) (Kokka) کوزه‌های یبازی شکل معروف به کوزه لاکمی رانتای (Rantai Lacquer ware) را چنین توصیف میکند «کوزه هیداتسو مرصع، با پرند و نقش و نگارهای گل تزئین، و زنجیر نقره‌ای کوچکی به شکل سرپرند به سرپوش آن متصل شده است. این کوزه، ۳/۵ شو (sho)، معادل تقریبی ۲/۷ لیتر ظرفیت دارد.» هر یک از این ظروف به وسیله گردن باریک و پُر و بدن کروی قابل تشخیص هستند و در میان کوزه‌های شیشه‌ای و فلزی دوره ساسانی از قبیل نقره و برنز قابل ذکرند امروزه، لیوان‌های سر باریک و بلند

دوره تانگ حکایت می‌کند. در اینجا، ممکن است به کوزه‌های نقره‌ای با دهانه منقش افعی مانند در گالری گنجینه‌های هوریوجی (Horyu-ji) و کوزه سرامیکی سه رنگی با دهانه عقا شکل در موزه هنرهای هاگوتسورو استناد کنیم. در حالی که دهانه کوزه‌های دوره ساسانی نسبتاً ساده بوده و دهانه کوزه‌های دوره تانگ با نقش‌هایی شبیه عقا و افعی‌های افسانه‌ای مزین شده‌اند. تزئینات سطح آن نیز، به گونه متمایزی در نقش و نگار کوزه‌های تانگ دگرگون گشته است.

اثاثیه خانگی آن لوشان
(The House hold Belonging of An-Lu-Shan)
آن لوشان (An-Lu-Shan) که عموماً به

عنوان فردی ترک‌نژاد شناخته شده بود، مراحل ترقی را طی کرده و به درجه ژنرالی نایل آمد و مورد توجه دربار امپراتوری مینگ هوانگ (Huang Ming) که سنن ایرانی در آن نفوذ داشت، قرار گرفت. در سال ۵۷۰ میلادی، امپراتور متملق و معشوقه‌اش یانگ کویی‌فی (Yang Kuei-Fei) ویلای ییلاقی مجللی با اثاثیه کامل به او هدیه دادند. طبق نوشته‌ای که در قرن نهم، در زندگینامه آن‌لوشان درج شده، پرده‌ای مزین به نقره هیداتسو با زمینه گل برنزی زرانود، توری ابریشمی رنگ، پارچه‌هایی از جنس تسوزوری - نیشیکی (Tszure-nishiki)، یک زربفت گلدار، یک تختخواب کوچک از صندل سفید و پرده‌های نازک منقش به پرندگان، گل‌ها، اسبان و نقش و

فنجان هشت پر برنزی، طول ۱۹/۹cm، قرن ۸م، شوسواین

نگارهای مشابه، پشتی‌های زربفت قرمز رنگ و تشک‌های گلدوزی شده، پارچه‌های دورنگ ابریشمی، آئینه‌ها، بالش‌های چوبی مزین به صدف مروارید، در میان هدایا به چشم می‌خورده است. هدایایی که در یک فهرست طولیل، به مناسبت جشن تولد آن‌لوشان در نخستین روز سال ۷۵۱ میلادی به وی داده شده با اشیای تودای چی کیموتسوشو (Todai-ji Kemmotsu-cho) شوسواین مطابقت دارد. این هدایا عبارتند از: یک اوبی (Obi) مزین به پلاک‌های یشمی رنگ و کمر بند ماهی شکل مطالایی، یک گوش پاک‌کن لاک‌پشتی، وسایل آرایش از قبیل شانه شاخ کرگدن، مسواک، یک دستشویی نقره‌ای، ظروف آشپزخانه (ظروف یشمی رنگ و نقره‌ای زرانود)،

یک سینی چوبی گلدار، یک سینی عقیق بزرگ، یک کاسه بزرگ نقره‌ای با نقش و نگارهای طلایی، یک کاسه دردار هیداتسو طلایی با ملاقه و فنجان بزرگ.

به آن‌لوشان نیز، جام‌های بزرگ دیگری، همراه لباس و مجموعه زیادی فرش برجسته هدیه شده بود. یکی از هدایا، کوزه‌ای بوده که در یک کاتالوگ اینگونه توصیف شده است: «گل‌دان بزرگ نقره‌ای ایرانی مزین به گل‌های طلایی» [شین شی هیوا chin-chi-hua]. گمان می‌رود تکنیک شین شی هیوا، مربوط به یک گل تانگ با نقش و نگارهای طلایی باشد، تکنیکی که در ژاپن، به عنوان کین زوگان (Kin-Zogan) معروف است. به هر حال، این کوزه، با دهانه عناق یا افعی شکل، باید نمونه آذین‌بندی شده سبک تانگ (Tang-Style) باشد.

رواج موسیقی ایرانی

(Persian Music In Vogue)

در متنی، در یانگ تای‌شن

وای شوان

(Yang T'ai chen wai-chuan)

درباره کنسرت موسیقی

مشهوری مرکب از سازهای زهی و بادی در دربار مینگ هوانگ مطالبی نگاشته شده است. «موسیقی از صبح تا ظهر نواخته می‌شد. نینگ وانگ (Ning Wang): فلوت یشمی رنگ می‌زد. امپراتور: دهل پوست آهوئی، یانگ کویی‌فی (Yang Kuei-shi) (Ma Hsien-ch'i): عود، ما هسین

ناقوس، لی کویی نین (Li Kuei-nien): سنتور، شانگ یه هو (chang Yeh-hu): شیپور چوبی می‌نواختند. این موسیقی مجموعاً ترکیبی بود از: سازهای بادی (Wood Winds) شامل: ساز یشمی رنگ یا مرمی، فلوت (Yu-ti) و پی لی (Pi-li) یک ساز گوش‌خراش (نی‌لیک)، سازهای زهی شامل: پی‌پا (biwa) (Pi-pa) یا عود، کوانگ هو (K'ung-hou) [Kugo] یا چنگ و ابزار کوبه‌ای (ضرب) شامل: شیه‌کو (Ku-hsieh) (Chieh) دهل، فانگ هسیانگ (Fang) نوعی سنتور شبیه ناقوس، و پوپان (P'o-Pan) یا ضرب‌های چوبی.

این مجموعه با هم، فضای پرشور و حالی را به وجود می‌آوردند. امپراتور مینگ هوانگ شیفته‌آواز،

رقص و نواختن موسیقی بود و مهارتش در زمینه موسیقی از میان حرفه‌های آن روزگار نظیر نداشت. در دربار، موسسه ویژه‌ای برای آموزش هنرهای نمایشی و موسیقی وجود داشت. گفته می‌شود، امپراتور در لی یوان (Li Yuan) یا باغ گلایی، آموزش داده است، و حتی امروزه، لی‌یوان و معادل ژاپنی آن رین (rien)، به دنیای تأثیر اشاره دارد. سازهای شاداب درباری آن دوره، همراه با موسیقی اصیل باستانی، عموماً با هیو یوهه (hu-Yueh) [موسیقی ایرانی در آسیای مرکزی] اجرا می‌شد. این نوع موسیقی، نخست ترکیبی از آلات و ادوات ایرانی و در شرایط ویژه از نوع سغدی و کوشانی بود. اما از ساز هندی و شامیا نیز، تأثیر پذیرفته بود. این نوع موسیقی، هلهله و شادی فراوانی را در دوره تانگ برانگیخت، به گونه‌ای که وانگ شین (Wang-chien)، شاعر قرن نهم نوشت:

«خانواده‌های لویانگ (Lo-Yang) موسیقی ایرانی فرامی‌گیرند.» کوشان، از جمله شهرهای واحهای، در جنوب تین‌شان (T'ien shan) واقع شده بود و شمالی‌ترین نقطه مسیر تجاری حوزه تاریخ را در برمی‌گرفت و به مرکز موسیقی معروف بود. این موقعیت ممتاز که از انواع موسیقی کوشانی در موسیقی ایرانی دوره تانگ برخوردار شد، در حکایتی متعلق به این دوره بیان شده است. مینگ هوانگ، عرق ریختن نینگ وانگ (Ning Wang) برادر بزرگترش را تماشا می‌کرد. وقتی که او در یکی از روزهای گرم تابستان با طبل یک متن کوشانی را تمرین می‌کرد، علناً اظهار داشت: برادر بزرگتر امپراتور کاملاً شیدای موسیقی شده است. توصیف ارکستر درباری، در یادداشت‌های موسیقیایی این دوره، شبیه ارکستر تانگ‌شو، ثبت شده، اما آرامگاه صنمک‌هایی که در حال رقص و نواختن ابزار موسیقی هستند و موسیقیدان‌های یک صحنه بهشتی که در یکی از دیوارنگاره‌های معابد غار تیون هوانگ (Tun-huang) توصیف شده، به ما ایده‌ای نو از ترکیب چنین ارکسترهایی را می‌دهد.

قدیسک‌های زنده، موسیقی خانواده سلطنتی را از باغ گلایی در ذهن ما مجسم می‌کند و تقریباً می‌توانیم صدای موزون ناقوس فانگ هسیانگ و آواز صاف سنتور و ملودی آلات موسیقی زهی و بادی را بشنویم. در چین، هیچکدام از آلات و ابزاری که برای اجرای چنین موسیقی‌ای استفاده می‌شد، به جای نمانده است. خوشبختانه، مجموعه شوسواین، آلات و ابزاری را نگهداری می‌کند که تاریخ آن به دوره تمپو برمی‌گردد و از این لحاظ یک سند معتبر تاریخی از میراث موسیقی آسیای شرقی برای ما به یادگار مانده است.